

Симпозијум

ЈЕЗИК У ОБРАЗОВАЊУ

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
Одељење језика и књижевности
Филолошки факултет Универзитета у Београду

Симпозијум
ЈЕЗИК У ОБРАЗОВАЊУ

Сала 2, САНУ, 1 спрат
Кнез Михаилова 35

ПРОГРАМ

Сала 2, САНУ, 1 спрат

14.00 СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ

Поздравне речи:

Поздравна реч представника Извршног одбора САНУ

Академик Предраг Пийер,

секретар Одељења језика и књижевности САНУ

Академик Слободан Грубачић,

заменик секретара Одељења језика и књижевности САНУ

Проф. др Александра Вранеш,

декан Филолошког факултета Универзитета у Београду

14.30 – 19.00 ЈЕЗИК У ОБРАЗОВАЊУ

Модерира проф. др Јулијана Вучо

- 14.30 *Јелена Филиповић,*
Нова парадигма језичке политике и планирања у 21. веку
- 14.50 *Јулијана Вучо,*
О језику и језицима образовања
- 15.10 *Љиљана Ђурић,*
Страни језици у језичкој образовној политици Србије:
динамика промена у периоду од 2000. до 2016. године
- 15.30 Дискусија
- 15.45 Кафе пауза
- 16.00 *Вељко Брборић,*
Статус српског језика у образовном систему Србије
- 16.20 *Весна Крајишник,*
Стање у настави српског као нематерњег језика и препоруке за њен развој у хомогеним језичким срединама
- 16.40 *Јелена Гинић,*
Настава руског језика у основној школи: актуелно стање и перспектива

- 17.15 Кафе пауза
- 18.00 *Војин Негељковић,*
О класичној настави у модерној средњој школи
- 18.20 *Оливера Дурбаба,*
О образовању наставника страних језика у Србији
- 18.40 *Ана Вујовић,*
Положај страних језика струке у средњем и високом
образовању у Србији
- 19.00 Завршна дискусија

САЖЕЦИ

Нова парадигма језичке политике и планирања у 21. веку

Јелена Филиповић

Парадигме језичке политике и планирања базиране на идеологији стандарднојезичких култура на европском тлу у периоду модерности у савремено доба резултирале су крајње нефлексибилним приступом свим аспектима ове научне и друштвено-политичке делатности. Стога се овде идентификује и представља потреба за одређивањем новог поимања језичке политике и планирања, и посебно језичке образовне политике, базиране на језичком лидерству а не на менаџменту језика.

О језику и језицима образовања

Јулијана Вучо

Савремене језичке политике промовишу више нових погледа на значај језика у образовним системима, као и на различите облике наставе у оквиру вишејезичности као промовисаног приступа. Настава српског језика, на пример, посматра се ограничено, у оквиру самосталног предмета, а никада као основно и специфично средство у језику образовања, у функцији постизања академске језичке компетенције српског као вехиколарног језика на коме се одвија највећи проценат наставе из свих осталих предмета у школама Србије. Такође, настава страних језика не посматра се као извор заједничких компетенција које доприносе богаћењу како енциклопедијских знања, тако и језика појединца као изражајног средства, који равноправно учествују у формирању језика образовања као саставне компоненте чине језик свакодневне комуникације и посебне академске компетенције језика образовања.

Страни језици у језичкој образовној политици Србије: динамика промена у периоду од 2000. до 2016. године.

Љиљана Ђурић

Из перспективе анализе јавних политика, приказују се карактер и динамика промена у језичкој образовној политици Србије – област страних језика. Разматрају се најзначајније одлуке донесене у периоду од 2000. до 2016. године и њихове последице. Анализира се улога појединих актера у њиховом доношењу. Предлажу се правци даљег развоја у тој области.

Статус српског језика у образовном систему Србије

Вељко Брборић

У раду ће бити речи о статусу и наставном плану и програму српског језика у образовном систему Србије, од основне школе до универзитетске наставе. Урадићемо кратак осврт и на прошлост овог проблема, поређење са неким језицима у окружењу. Биће речи и о неким предлозима како да се статус српског језика у образовном систему поправи.

Стање у настави српског као нематерњег језика и препоруке за њен развој у хомогеним језичким срединама

Весна Крајишник

Изградња заједничког суживота припадника различитих националних или етничких заједница уз развијање дијалога и поштовање етничке, културолошке, вјерске и језичке различитости представља оквир за развој савременог друштва и дио је бројних докумената Уједињених нација, Савјета Европе и Организације за европску сарадњу и безбједност, чији потписник је и Република Србија. У овим оквирима потребно је посматрати и процес интеграције националних мањина унутар језички и етнички разноликих друшта-

ва. Употреба заједничког, државног језика значајан је предуслов за развој свих димензија друштвеног живота и успјешну интеграцију у шири друштвени оквир. Наглашавајући значај борбе против дискриминације у области образовања, у Конвенцији УНЕСКО истиче се да је једно од основних права националних мањина образовање на матерњем језику, али под условом „да се ово право не врши на начин који онемогућава припаднике ових мањина да разумеју културу и језик читаве заједнице и да учествују у њеним активностима“ (чл.5, ст.1), што за последицу може да има самоизолацију етничке заједнице, посебно у језички хомогеној средини.

Настава српског као нематерњег језика има дугу традицију у нашој вишенационалној и вишејезичкој средини. Ученици чији матерњи језик није српски имају право да се образују (на нивоу основне и средње школе) на свом матерњем језику, уз обавезно учење српског језика са циљем да им се омогући укључивање у ширу друштвену заједницу. Међутим, последњих година, као последица много ширих политичких и друштвених промјена, примијећени су изузетно лоши резултати у познавању српског језика код припадника националних мањина чији матерњи језик није сродан српском и који живе у језички хомогеним срединама (Албанци и Мађари). У покушају да се проблем сагледа са што више страна и да се што прецизније идентификују узроци и могућа рјешења, покренут је пројекат од стране Службе Координационог тела Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа у сарадњи са државним и локалним институцијама. Након сагледавања и анализе затеченог стања у области познавања и употребе српског језика, дефинисане су бројне препоруке чије реализације, које су у току, треба да доведу до значајног побољшања у овој области.

Настава руског језика у основној школи: актуелно стање и перспектива

Јелена Гинић

Руски језик уведен је у школски систем Србије 1902. године (уведен је у гимназијску наставу). После Другог светског рата руски језик се

уводи у све типове школа. Његово учење се креће од заступљености око 1% (после Резолуције Информбироа), па до 60–70% током шездесетих и седамдесетих година XX века. Данас се руски језик учи у основним школама, гимназијама и средњим стручним школама, најчешће као други страни језик. Према најновијим подацима, у основним школама руски језик учи 55.873 ученика, што представља нешто више од 9% ученика целокупне генерације која похађа основну школу (генерација 5–8. разреда броји око 600.000 ученика). У раду се осврћемо на актуелно стање у настави руског језика као другог страног (актуелни уџбеници, граматике и речници), указујемо на могућности јачања статуса руског језика као другог страног у основној школи (сарадња са школама у Русији, коришћење интернет-ресурса и паметних телефона у настави, увођење билингвалне наставе у основне школе, праћење манифестација које организују бројне организације, међу којима се истичу Међународно удружење предавача руског језика и књижевности и фонд Руски мир).

О класичној настави у модерној средњој школи

Војин Негељковић

У овом излагању размотриће се пожељна улога класичне и нарочито латинске наставе као интегратора знања унутар језичког/филолошког сегмента средњошколског курикула.

О образовању наставника страних језика у Србији

Оливера Дурбаба

У реферату се анализирају постојећи модалитети високошколског образовања будућих наставника страних језика, у оквирима филолошких студија, с нарочитим освртом на дидактичко-методички аспект и његове позитивне и негативне стране.

Положај страних језика струке у средњем и високом образовању у Србији

Ана Вујовић

Циљ излагања је представљање положаја страних језика струке у нашим средњим стручним школама и на универзитетима. Најпре желимо да покажемо да је, упркос све бројнијим и незаобилазним професионалним контактима са колегама широм света, положај страних језика струке код нас све лошији, да се не схвата његов значај и да се често сматра сувишним оптерећењем ученика и студената. Посебно желимо да укажемо на нестајање вишејезичности и на све израженију упућеност свих само на енглески језик јер је и међу самим наставницима стручних предмета све више оних који не знају друге стране језике, те стога користе и студентима препоручују искључиво литературу на енглеском језику.

